Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Ympäristövaliokunta
Lausuntopyyntö tiistai 21.09.2021 klo 10.00 / HE 104/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallis-puistosta

Lausuntopyyntö 18.1.2021 (Dnro VN/25874/2020)

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi Sallatunturin kansallispuistosta

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa esityksen kohteena olevasta lakiesitysluonnoksesta seuraavaa:

Nykytila

Suomen kansallispuistoverkoston laajentaminen on kirjattu istuvan hallituksen ohjelmaan. Tähän perustuen ympäristöministeriölle on tehty aloitteet kansallispuiston perustamisesta viiteen eri kohteeseen eri puolille Suomea. Aloitteen Sallatunturin luonnonsuojelualueen muuttamiseksi kansallispuistoksi teki Sallan kunta. Metsästäjäliitto haluaa muistuttaa samassa hallitusohjelmassa todettavan myös, että kestävä vapaa-ajankalastus, metsästys sekä luonnontuotteiden keräily ja jokamiehenoikeudet turvataan ja kuinka metsästys kehittyy luontoharrastuksena ja hyödyttää yhteiskuntaa.

Lausunnon kohteena oleva Sallatunturin kansallispuisto perustettaisiin noin 9965 hehtaarin laajuisena Suomen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalle Sallatunturin luonnonsuojelualueelle. Alue sijaitsee Sallan kunnassa ja on kokonaan valtion omistuksessa.

Tavoitteet

Esityksen mukaan Sallatunturin kansallispuisto perustettaisiin alueen luonnon suojelemiseksi sekä virkistyskäyttöä, luonnonharrastusta, tutkimusta ja opetusta varten. Valtio kehittäisi aluetta yleisenä luonnonnähtävyytenä, mikä tarjoaisi mahdollisuudet luontomatkailuun sekä matkailuyrittäjyyden kehittämiseen. Sallatunturin aluetta olisi myös tarkoitus markkinoida yhdessä Venäjän puoleisten luontoalueiden kanssa. Sallatunturin kansallispuiston tarkoituksena olisi edistää ekologista ja vähähiilistä matkailua.

Vaikutukset metsästykseen ja metsästysseuratoimintaan

Perustettavan kansallispuiston alue on pääosin Metsähallituksen suosittua lupametsästysaluetta Vilma-Savina, jossa kaikilla asuinpaikasta riippumatta, on ollut mahdollisuus metsästää pienriistaa, mikä tarkoittaa Sallassa erityisesti metsäkanalintuja. Lisäksi alueella metsästetään merkittävässä määrin hirveä että suurpetoja. Metsästys alueella on sallittu metsästyslain 8§:n mukaisesti paikallisille asukkaille kotikuntansa alueella.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan metsästys esityksen kohteena olevalla alueella voidaan jatkossa toteuttaa kestävästi siten, että lakiin yksityiskohtaisesti kirjataan metsästysoikeuden olevan kansallispuiston alueella toimivilla metsästysseuroilla. On tärkeää huomioida, että tämä oikeus tulee koskea myös metsästysseurojen ulkopaikkakuntalaisia jäseniä, joista moni on lähtöisin Sallasta, mutta jotka asuvat muualla Suomessa. Metsästysseuroilla tulisi olla myös mahdollisuus kutsua metsästysvieraita, mikä on tarpeen huolehdittaessa metsästysseuratoiminnan jatkuvuudesta ja sidosryhmätoiminnasta. On lisäksi keskeistä, että lakiin kirjattavan metsästysoikeuden tulee käsittää kaiken riistan metsästäminen, ei siis ainoastaan hirveä. Tämä käytäntö voidaan toteuttaa siten, että Metsähallitus myöntäisi luvan seurojen ulkopaikkakuntalaisille jäsenille ja metsästyseurojen mahdollisille vieraille.

Metsästäjäliiton näkökulmasta on tärkeää, että rekisteröityjen metsästysseurojen osalta huomioidaan myös sellaiset seurat, jotka perustetaan lain voimaantulon jälkeen, eikä rajata metsästysoikeutta koskemaan vain jo perustettuja metsästysseuroja. Metsästäjäliiton mielestä tulee jo etukäteen tiedostaa, että rekisteröity metsästysseura voidaan joutua myös joissakin tilanteissa purkamaan, jolloin uusi perustettu metsästysseura ei voi saada niitä oikeuksia, jotka olivat vanhalla seuralla. Jatkossa metsästysseurat saattavat entistä useammin myös yhdistyä, mikä voi olla tarkoituksenmukaista seuratoiminnan jatkuvuuden kannalta, esimerkiksi jäsenistön ikääntyessä. On yhdistyslain näkökulmasta kestämätön tilanne, jos kansallispuistolaki saattaa metsästysseurojen jäsenet oikeuksiensa osalta eriarvoiseen asemaan. Tämä on yhdistystoiminnalle ongelmallista, koska rekisteröidyissä yhdistyksissä jäsenten oikeudet tulee lähtökohtaisesti olla yhdenvertaisia, ellei yhdistyksen säännöissä muuta määrätä.

Esityksen kohteena olevat valtionmaat Sallassa ovat keskeistä karhunmetsästysaluetta ja alueelle kaadetaan vuosittain useita karhuja, kuten Metsähallitus omassa lausunnossaan toteaa. Poronhoitoalueella suurpetokantoja säädellään voimakkaasti, minkä vuoksi niiden riittävän esteetön metsästys on esimerkiksi hirvikannan hallinnan kannalta välttämätöntä. Metsästäjäliiton mielestä on tärkeää huolehtia, että kaikkien suurpetojen pyynti tulee edelleen mahdollistaa myös tulevassa kansallispuistossa. Esimerkiksi karhun kannanhoidollinen metsästys, jossa metsästäjä ja koira lähtevät yhdessä pyyntiin erämaahan, on tärkeä sallalainen metsästysmuoto ja keskeinen osa alueen perinteistä, ikiaikaista eränkäyntikulttuuria.

Metsästäjäliiton mielestä metsästyksen mahdollisimman laaja jatkuminen alueella on välttämätöntä muun muassa luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja runsastuessaan mahdollista vahinkoa tuottavien lajien hallinnan näkökulmasta. Kestävä metsästys on muiden luonnonkäyttömuotojen kanssa yhdenvertaisena tärkeä osa virkistystä ja maakunnan kulttuuriperintöä.

Metsästyksen ja muun virkistyskäytön yhteensovittaminen

On olemassa lukuisia hyviä esimerkkejä siitä, miten metsästys ja muu virkistyskäyttö ovat hyvin yhteensovitettavissa. Muu virkistyskäyttö alueella tapahtuu pääsääntöisesti alkukesästä alkusyksyyn, etupäässä viikonloppuisin. Lisäksi alue ei ole maantieteellisen sijaintinsa vuoksi metsästysaikana syksyllä ja alkutalvesta erityisen vilkkaan muun virkistyskäytön piirissä, joten ristiriitoja metsästyksen sovittamisessa muiden luonnonkäyttömuotojen kanssa ei paikallisten metsästysseurojen kattavien kokemusten mukaan käytännössä alueella ole. Metsästys alueella tapahtuu muutenkin tyypillisesti etäämpänä ulkoilureiteistä. Esimerkiksi tiettyjen tahojen esittämään pelkkään haulikkometsästykseen siirtymiseen alueen itäosissa tai metsästyksen alueelliseen rajoittamiseen suunnitellun kansallispuiston alueella ei ole olemassa riittäviä perusteita. Metsästyksessä kivääringkäyttöä ei voida sulkea pois, koska se on yksiselitteisesti tarpeellinen asetyyppi eettisessä metsästyksessä. Metsästäjäliitto toki tunnistaa hyvin metsästysturvallisuuden tärkeyden ja tukee sekä edistää aktiivisesti turvallisuusnäkökohtien huomioimista metsästäjien valistuksen ja koulutuksen kautta.

Kansallispuistoksi kaavaillulla alueella suojelun yhtenä päätarkoituksena on säilyttää nämä alueet luonnontilaisina ja turvata niiden ekosysteemien häiriötön kehitys. Metsästyksen ei siten voida katsoa millään muotoa haittaavan luontotyyppien eikä elinympäristöjen suojelua. Suojelualuevalmisteluissa on onneksi nykyisin jo suhteellisen laajasti hyväksytty näkemys, jonka mukaan metsästyksen salliminen tekee suojelun hyväksyttävämmäksi paikallisen yhteisön keskuudessa.

Metsästyskoirien kouluttaminen ja koetoiminta

Metsästäjäliitto haluaa muistuttaa, että metsästyskoirien kouluttaminen ja metsästyskoirien koetoiminta liittyy olennaisena osana metsästykseen ja on keskeinen osa metsästyskulttuuria. Perustettavaksi esitetty kansallispuisto sijaitsee Sallan kolmen eri kylän välittömässä läheisyydessä. Suunnitellun Sallatunturin kansallispuiston alueella ja siihen välittömästi liittyvissä maastoissa on koulutettu ja harrastettu metsästyskoirakokeita perinteisesti vuosikymmenien ajan.

Alue on läheisyytensä ja metsien monimuotoisuutensa takia yksi parhaita puistoon rajoittuvien sallalaisten metsästysseurojen jäsenten käyttämiä alueita. Tämän takia metsästyskoirien kouluttaminen ja koetoiminta tulee sisällyttää sallittuihin alueen käyttömuotoihin.

Liikkuminen ja moottoriajoneuvojen käyttö

Metsästäjäliitto pitää tärkeänä, että metsästyssaaliin noutaminen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla (moottorikelkka, moottorivene ja mönkijä) on jatkossa sallittua. Tämä sisältää myös riistanhoitotöiden tekemiseen ja pienpetojen pyyntiin liittyvän moottoriajoneuvolla liikkumisen paikallisten ja Sallaan rekisteröityjen metsästysseurojen jäsenien osalta.

Suurriistasaaliin saaminen ilman viivytyksiä pois maastosta on olennaista riistasaalin hyvän hygienian ja korkean laadun säilyttämiseksi. Luonnon monimuotoisuudelle tärkeässä pienpetojen pyynnissä käytettävien loukku- ja rautapyydysten kokeminen tapahtuu talviaikaan pääosin moottorikelkalla.

Kulkuyhteydet kansallispuistossa

Kuten paikalliset metsästysseurat ja Metsästäjäliiton Lapin piiri yhdessä toteavat, kulkuyhteyksien järjestäminen kansallispuiston alueella mahdollistaa toiminnan kansallispuiston alueella ja on tavoitteiden toteuttamisen kannalta kaikkien etu. Yksi tärkeimmistä toimista puiston perustamisen yhteydessä on Kelloselästä Onkamoon johtavan metsäautotien peruskorjaus ja yhdistäminen läpiajettavaksi puiston perustamiseen varattavilla määrärahoilla.

Mahdollisen loukkaantumisen tai tapaturman sattuessa pelastustehtävissä olevien henkilöiden pääseminen alueelle moottoriajoneuvolla tulee olla mutkatonta, eikä sitä saa hankaloittaa teiden sulkemisilla. Teiden yhdistäminen helpottaisi ja nopeuttaisi kansallispuiston pelastus-, huolto- ja valvontatehtäviä. Tie myös ohjaa paikallisen väestön liikkumisen uralle puiston läpi.

Kansallispuiston kehittäminen ja paikallisten osallistaminen

Paikalliset metsästysseurat ja Metsästäjäliiton Lapin piiri ry esittävät perustellusti kansallispuiston kehittämisen ja paikallisten asukkaiden osallistamisen onnistumiseksi, että puiston kehittämiseen on saatava mukaan tavoite paikallisten asukkaiden oikeuksista alueen käyttöön tasavertaisesti. Tavoite tulee nostaa alueen suojelun ja matkailun tavoitteiden rinnalle. Ne eivät ole ristiriidassa vaan parhaassa tapauksessa tukevat toinen toisiaan.

Metsästäjäliitto tukee esitystä, että Sallatunturin Kansallispuistoon rajoittuvien metsästysseuran edustajat (yksi edustaja / metsästysseura sekä Sallan riistahoitoyhdistyksen nimeämä yksi edustaja) on oltava jatkossa mukana puiston käyttö- ja huoltosuunnitelmaa sekä järjestyssääntöä laativassa ja ylläpitävässä työryhmässä. Metsästäjäliitto tukee myös Metsästäjäliiton Lapin piirin esitystä, jonka mukaan kansallispuiston tavoitteisiin lisättäisiin tavoite, joka kohdistuu paikallisten oikeuksien säilyttämiseen ja kylien kehittämiseen sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti.

Lopuksi

Yllä olevista metsästäjien ja metsästysseurojen esille tuomista huolenaiheista voidaan huomata, että Sallan metsästäjät ovat aidosti huolissaan harrastuksensa jatkosta ja säilymisestä jälkipolville, aivan kuten oman kotiseutunsa luonnon hyvinvoinnista. Metsästäjäliito haluaa muistuttaa, että on erittäin tärkeää, että paikallisten metsästäjien kanssa aidosti ja vuorovaikutteisesti keskustellaan jo mahdollisimman varhain suojelun yksityiskohtaisista vaikutuksista metsästyksen järjestelyihin alueella. Näin parhaiten vältytään epätietoisuuden ja epävarmuuden aiheuttamalta negatiivisuudelta ja luonnonsuojelualueiden hyväksyttävyys saadaan yhteiskunnallisesti paremmalle tasolle, mikä on kaikkien osapuolten etu.

Riihimäellä 20.9.2021

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Toimeksi saaneena:

Ere Grenfors
Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö